

Letos uběhlo 70 let od založení Světové odborové federace

Stručný přehled historie Světové odborové federace

Rizospartis 19. 3. 2015.

Překlad z řečtiny



V roce 1955 vytvořil Pablo Picasso tento obraz a věnoval jej 10. výročí založení SOF (WFTU).

V dnešním listu představujeme ve stručnosti některé z klíčových momentů sedmdesátileté historie Světové odborové federace (dále SOF). Potřeba založit světovou odborovou organizaci založenou na třídních zásadách byla vyjadřována z různých stran již v průběhu druhé světové války. Je třeba, abychom poznamenali, že představitelé britských odborů se snažili různými způsoby zabránit iniciativám hlavně sovětských odborových organizací, které pracovali tímto směrem.

Nakonec 6. února 1945 se sešla valná hromada v Londýně, jíž se zúčastnilo na 204 delegátů, kteří reprezentovali přibližně 60 milionů dělníků ze 42 zemí. V otázce vytvoření odborové internacionály se však objevily vážné rozpory. Delegáti z Latinské Ameriky, SSSR, Francie,

Austrálie, americké CIO a různých dalších delegací požadovali, aby byla vytvořena nová organizace a podporovali návrh Sidney Hillmana ze CIO.

CIO, tehdy pod vlivem velmi silného levého křídla, přijímala velmi pokrokové pozice a byla tak v rozporu se zbytkem amerického odborového svazu AFL, který byl reakční. Britští vůdci ve snaze zamezit vytvoření nové odborové internacionály se snažili oživit odumírající reformistickou odborovou internacionálu založenou v Amsterdamu. Nakonec došlo ke kompromisu a bylo odsouhlaseno vytvoření komise o 41 členech, která svolala další valnou hromadu s hlavním cílem vytvořit návrh stanov SOF.

Ustanovující sjezd 1945

25. září až 9. října 1945 došlo v Paříži k založení SOF. 3. října se valná hromada přeměnila na sjezd. Účastnilo se ho 346 delegátů z 56 zemí, kteří reprezentovali 67 milionů organizovaných dělníků. Na založení se podílely všechny všeobecné odborové svazy, které vznikly předtím a fungovaly ve svých zemích. Jednalo se o odborové svazy z celého světa krom amerického AFL, která se neúčastnila, i když byla pozvána k účasti.



Ze 16. sjezdu SOF v Athénách v dubnu 2011

Od roku 1945 až přibližně do konce 80. let 20. století měla SOF více než 400 milionů členů po celé zeměkouli a rozhodným způsobem se zasloužila o zdůraznění role dělnické třídy jak při budování socialismu v zemích bývalého východního bloku, tak při zabezpečování a rozšiřování dělnických požadavků a výdobytků v zemích kapitalistických. Důležitá

byla také její role při hájení národněosvobozeneckých hnutí a odborových organizací, které se aktivizovaly v komplikovaných a složitých podmínkách.

Za 45 let existence SOF (1945 - 1990), ale také vzhledem na lepší poměr sil na mezinárodní scéně od doby vzniku SSSR, prosadila v rámci Mezinárodního výboru práce při OSN, přijetí Mezinárodních úmluv o sociálním pojištění, právech žen, dětské práci, pracovní době, kolektivních smlouvách, vzdělávání zaměstnanců, odborových a demokratických svobodách a stovky dalších rozhodnutí a opatření, která přinesla důležité výdobytky třídě pracujících ve 20. století.

SOF po pádu východního bloku

Na počátku období tzv. studené války na základě iniciativy amerických odborových organizací AFL – CIO některé odborové svazy opustily SOF a na počátku 50. let založily Mezinárodní svaz svobodných odborů (ICFTU). Rozpad (rozkol) mezinárodního odborového hnutí byl hlavně výsledkem zásahů vlád USA, Velké Británie, Francie, Japonska a dalších zemí.



Logo 70. výročí založení SOF

Mezinárodní svaz svobodných odborů (ICFTU) zůstal věrným nástrojem kapitálu a vlád silných imperialistických zemí, jejichž konstantním cílem je propaganda buržoazní ideologie v řadách dělnické třídy. Od založení tohoto odborového sdružení až do 90. let 20. století představoval značnou položku příspěvek od CIA.

Nemožnost získat prostor na úkor SOF vyvolala několikrát krizi v řadách Svobodných odborů. V rámci těchto snah byl založen Světový svaz práce, který na základě své zakládající proklamace adoptoval

sociálnědemokratické přístupy. Ale Svaz práce byl na periférii Svobodného svazu, byla to malá a nepočtená organizace.

Situace se podstatně a výrazně změnila po roce 1990. V podmínkách fanatického antikomunismu vlády bývalých socialistických zemí okamžitě začaly přijímat zákony a opatření omezující SOF. SOF byla vypovězena ze svých kanceláří, propouštěni funkcionáři, kteří byli zavíráni a terorizováni. Majetek i pokladny odborů byly zabaveny.

Na prahu rozkladu celé organizace

Zároveň v období 1990 – 1994 Svobodné odbory získaly prostor a naplánovaly novou mezinárodní odborovou mapu. V rámci tohoto plánu vznikly stovky různých odborových organizací po celém světě. Stovky představitelů managementů nadnárodních koncernů a různých ke všemu ochotných bohatě podporovaných darmožroutů se účastnily tohoto plánu.

Např. v Jugoslávii se chopil procesu „obnovení“ dělnického odborového hnutí Čanak, který se vrátil z USA podpořený milióny dolarů (a některými odborovými svazy z USA), a založil odborovou organizaci Nezavisimost (Nezávislost), jenž měla na 4000 členů po celé Jugoslávii. Ve stejný moment jugoslávská KATUI, která čítala na 4,5 milionů členů byla pronásledovaná a v mezinárodní izolaci.

Mezitím SOF dospěla na hranici rozpadu organizační struktury, což mělo velmi negativní dopad na postavení dělnické třídy mezinárodně. To bylo konstatováno i v rámci Mezinárodního výboru pro práci, který pod vlivem negativního poměru sil a za systematického působení bohatě podporovaných funkcionářů Svazu práce a Svobodných odborů, přijal mimo jiné následující opatření:

- Zrušení zákazu dětské práce
- Zrušení zákazu noční práce žen
- Zrušení zákazu existence agentur pro vyhledávání práce
- Podmínky práce v dolech
- Legalizace smluv o dílo ad.

Znovuoživení SOF

V roce 1994 na základě iniciativy odborářů z Kuby, Sýrie, Libye, Palestiny, Iráku, Indie, Vietnamu a některých menších organizací z Latinské Ameriky, Asie a Předního východu bylo rozhodnuto svolat 13. sjezd SOF a to v Sýrii, která byla jedinou zemí ochotnou tento sjezd přijmout. Sjezd se uskutečnil v listopadu 1994.

Na sjezdu se střetly dva proti sobě stojící návrhy. Na jedné straně francouzské CGT, italské GGIL a další odborové organizace navrhovaly rozpuštění SOF a připojení se ke Svobodným odborům. Na druhé straně odborové organizace Sýrie, Kuby, Vietnamu a Indie nesouhlasily a naopak navrhovaly znovuoživení SOF. S tím jednoznačně nesouhlasil Všeobecný odborový svaz z Řecka a Celokyperský odborový svaz (PEO). Nakonec se podařilo, že SOF nebyla rozpuštěná hlavně díky tomu, že síly z Předního východu, Latinské Ameriky a Indie viděly včas a jasně negativní dopad rozpadu svazu na podmínky dělníků, které se radikálně měnily po rozpadu východního bloku. Chápali SOF jako poslední naději záchrany, jako malou jiskřičku, kterou by bylo možné rozvinout v třídní pól celosvětového odborového hnutí, i když postupovaly přes rozpory, cik-cak, chyby a slabiny.

Ihned po sjezdu v Damašku byla SOF nařčena, že nezaplatila jakousi finanční povinnost, načež musela opustit prostory kanceláří, kde po desetiletí sídlila. Jednalo se o prostory OSN, v rámci areálu Mezinárodního výboru pro práci v Ženevě. I přesto v následujících letech se SOF dokázala postavit na nohy a vybudovat solidní základy hlavně v Latinské Americe, stát se hlavní silou dělnického odborového hnutí na Předním východě, získat prostor v Africe a Asii. V Evropě situace zůstává nehybná (beze změn).

Organizační mapa SOF

Dnes v SOF jsou členy organizace ze 126 zemí, jenž reprezentují na 92 milionů pracujících. SOF soustřeďuje síly, pomalu a s těžkostmi

je znovu budována. Její síly, organizace i její členové jsou ve své většině bojovní, třídního smýšlení. Jsou to živé organismy na rozdíl od byrokratů a kompromisníků Svobodných odborů.

To se potvrdilo i na 14. světovém sjezdu, který se konal 23. – 28. března 2000 v Novém Dillí, kde se sešli delegáti ze 70 zemí, kteří prodiskutovali zásadní problémy mezinárodního odborového hnutí a odhlasovali rozhodnutí, která se v zásadě pohybují v rámci třídního chápání práce.

Dalším krokem ke znovuoživení SOF byl 16. světový odborový sjezd v dubnu 2011 v Aténách, který zorganizovaly řecké odbory PAME (Celořecká bojová fronta pracujících). Zúčastnilo se na 920 delegátů ze 105 zemí. Nejzávažnějším krokem bylo přijetí obecně správných rozhodnutí souvisejících s otázkami priorit odborového hnutí.

Dnes jsou hlavní slabiny hnutí spatřovány ve schopnosti rozvíjet činnost a synchronizovat aktivity na úrovni kontinentů i celosvětově. To je závažné vzhledem k tomu, že Svobodné odbory (ICFTU), které mezitím v roce 2006 změnilý název (Mezinárodní odborová konfederace ITUC), zvyšují tlak a rozpracovávají taktiku, na základě které je ještě více komplikována mezinárodní synchronizace a suverénní identita a prezentace třídních sil za přispění i naší země (Řecka) a Všeobecných řeckých odborů. ITUC má pod kontrolou odborové hnutí na Balkáně a v bývalé východní Evropě.